

HABERLERDEKİ ÜNİVERSİTE 2022

MEDYA GÖZLEM RAPORU

Yazan: Beyza Kural
Danışman: Burak Özçetin

BÖLÜM V:

“MAKBUL” EYLEMLER

Bir eylem ne zaman makbul olur? Hangi temalar etrafında düzenlenen protestolar kabul edilebilir ve hatta arzu edilir? Bir eylemi kimler düzenlerse o eyleme izin verilir ve hatta o eylem cesaretlendirilir? Bu raporumuzda hükümet yanlısı basında makbul eylemlerin nasıl tanımlandığı ve çerçeveselendiğini ele alıyoruz.

İncelediğimiz haberlerde makbul görülen eylemler arasında, LGBTİ+’lara ya da dine hakaret olarak görülen etkinliklere karşı eylemler öne çıkıyordu. Bunların yanında eleştirilen grup muhalefet partisi olduğunda da öğrencilerin eylemleri görünür oluyordu. Bu eylemler ifade ve toplanma özgürlüğü/hakkı çerçevesinde haberleştiriliyordu. LGBTİ+ karşıtlığı, dinin saldırılara karşı savunulması ve milliyetçilik bu eylemlerin hakim tema ve tonunu oluşturdu.

Muhalef öğrenci eylemlerinin “terör”, “propaganda” başlıklarıyla yansıdığı bu yayınlarda “dine hakarete karşı yapılan eylemlerin”, LGBTİ+’ları hedef alan açıklamaların başlıkları bu olumsuz dilden uzaktı. “Makbul” kategorisinde gördükleri açık olan bu eylemler haberleştirilirken “ayaklanma”, “müdahale”, “evlerine gönderme” gibi ifadeler de olumlu vurgular şeklinde kullanıldı.

1. HANGİ EYLEMLER “MAKBUL” GÖRÜLDÜ?

Makbul eylemler kategorisi altında 29 haberi inceledik. Bunların 11’i basın açıklamaları ve yürüyüşlere dairdi.

1.1. ZAM KARŞITI, IRKÇILIK KARŞITI EYLEMLER NE ZAMAN GÖRÜNÜR OLDU?

Hedef gösterilmeden haberleştirilen eylemlerin ikisi öğrencilerin zamlara karşı düzenledikleri basın açıklamalarına dairdi.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) önünde yapılan [ulaşım zammı eylemi](#) ve özel üniversite ücretlerine dair öğrencilerin [basın açıklaması](#) öğrencilerin taleplerini yansıtan bir şekilde haberleştirilmişti.

“Üniversite öğrencileri İBB önünde zammı protesto etti”,
[Yeni Şafak](#), 07.04.2022

Muhalef öğrencilerin eylemleri sıklıkla kriminalize edilerek haberleştirilirken protesto edilen kurum muhalefet partisine ait belediye olduğunda bu dil değişti. Öğrencilerin, gençlik örgütleri imzalı pankart ile İBB önünde yaptıkları basın açıklaması bu haberlere örnek oldu. “İstanbullular isyan ettiren zam”lara dair öğrencilerin taleplerini doğrudan aktaran haberde muhalif öğrencilerin öznesi olduğu benzer haberlerde karşılaştığımız negatif ifadeler yer almadı.

Benzer bir dil, ırkçılık karşıtı vurgu taşıyan açıklamaların haberleştirilmesinde de karşımıza çıktı.

"İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Öğrencileri ırkçılığa tepki gösterdi: İnsanlığın cenazesi kaldırıldı", [Yeni Şafak](#), 27.05.2022

"Öğrenciler, doğu Türkistan için yürüdü", [Millî Gazete](#), 18.12.2022

Bu haberlerde öğrenciler, muhalif öğrencilere yönelik haberlerde rastladığımız “protestocular”, “provokatörler” gibi ifadeler yerine “öğrenciler” olarak adlandırıldı. Öğrenci toplulukları da isimleriyle, negatif ifadeler kullanılmadan, “Anadolu Gençlik Derneği (AGD) Kocaeli Şubesi Üniversite Komisyonu” örneğindeki gibi haber metninde yer aldı. Haber metninde ilgi çekici nokta protestocuların basın açıklamalarının neredeyse tamamının alıntı yoluyla haberde aktarılması oldu. Haber, protestocuların “İslam ülkeleri güç birliği yapmalı” vurgusu ile bağlandı. Haberde aynı zamanda protestocuların pankartlarının ve bayraklarının tamamının görüldüğü fotoğraflar kullanıldı.

1.2. LGBTİ+’LARA KARŞI EYLEMLER NASIL HABERLEŞTİRİLDİ?

Söz konusu LGBTİ+’lara karşı eylemler olduğunda haber metinleri sıklıkla nefret söylemi içerdi.

2022 yılına dair haberler içinde İstanbul Üniversitesi’nde Eşitlik Topluluğu’nun düzenlemek istediği Onur Pikniği’nin hedef gösterilmesi, engellenmesi ve buna karşı yapılan nefret söylemi içeren açıklamalar sıklıkla karşımıza çıktı.

Raporun bu bölümünde bu eyleme karşı yapılan basın açıklamalarına dair haber örneklerini inceleyeceğiz.

“AGD'nin fendi LGBT'li sapkınları yendi”, [Millî Gazete](#), 17.06.2022

“AGD'nin fendi LGBT'li sapkınları yendi” başlıklı [haber](#) “sapkınlar” ifadesini başlığa taşıyarak nefret söylemini ilk cümleden başlatıyor.

Gruplar arasındaki karşıtlığın altı çizilirken bir grubun meşruiyetini de sorgulayan ifadeler ekleniyor. Doğu Türkistan ile ilgili yürüyüş düzenleyen öğrenci topluluğunun ismi haber metninde açıkça, olumsuz sıfat olmaksızın belirtiliyordu. Aynı gazetenin incelediğimiz bu haberinde ise Onur Pikniği'ni düzenleyecek olan öğrenci topluluğu metinde “İstanbul Üniversitesi Eşitlik Topluluğu isimli sapkın oluşum” olarak yer alıyor. Karşılarına ise buna karşı “teyakkuza geçen üniversiteli gençler”, “İslami oluşumlar” konuluyor.

“Teyakkuza geçmek”, “izin vermemek”, “karşı durmak”, “müsaade etmemek” fiillerinin sıkça kullanıldığı haber metni, eylemi düzenleyenleri haklı, meşru ve güçlü özelliklerle vuruyor. Buna karşın LGBTİ+’ları “sapkın” olarak tanımlarken programı iptal ettiklerinin altı çiziliyor ve metin “programı gerçekleştirmeye cesaret edemediği görüldü” cümlesiyle sonlanıyor.

LGBTİ+’lar “sapkınlık” ile ilişkilendirilirken AGD’nin “ahlak ve maneviyat temelli çalıştığı” ifade ediliyor.

AGD'den LGBT'ye karşı onurlu duruş: Sapkınlığa izin yok!

Küfrün karşısında onurlu bir duruş sergileyen AGD'nin İstanbul Üniversitesi Beyazıt Kampüs Teşkilatı LGBT adlı sapkınların faaliyetlerine izin vermeyeceklerini açıkladı.

Büyütmek için resme tıklayın

“AGD'den LGBT'ye karşı onurlu duruş: Sapkınlığa izin yok!”,
[Millî Gazete](#), 16.06.2022

Aynı konu hakkındaki “AGD'den LGBT'ye karşı onurlu duruş: Sapkınlığa izin yok!” başlıklı bir başka [haberde](#) de “sapkınlar/onurlular”, “karşı durmak, izin vermemek” vurguları karşımıza çıkıyor. Haber fotoğrafları tamamı erkeklerden oluşan grubun üniversite kapısı önünde basın açıklamaları yaptıkları anlardan alınmış.

1.3. “DİNE HAKARET”E KARŞI EYLEMLER NASIL HABERLEŞTİRİLDİ?

Öğrencilerin öznesi olduğu, talepleri makbul görülen, eylemleri hedef gösterilmeden metne yansıyan haberlerin arasında “dine hakarete karşı eylemler” de karşımıza çıktı.

Efendimiz'e (sav) dinsizce hakaret etmişti! YTÜ'deki Müslüman öğrenciler Uğur Kutay'a karşı ayaklandı

“Efendimiz'e (sav) dinsizce hakaret etmişti! YTÜ'deki Müslüman öğrenciler Uğur Kutay'a karşı ayaklandı”, [Yeni Akit](#), 16.12.2022

“Ayaklanma” kelimesi muhalif öğrenciler söz konusu olduğunda olumsuz bir tonla haberlerde yerini alırken, “makbul eylemler”e dair bu haberlerde “ayaklanmak” da “hak edilen bir sonuç” çerçevesinde haberlerde yerini aldı.

MÜSLÜMAN ÖĞRENCİLER TEPKİ GÖSTERDİ

Bu hakaretlere bazı Müslüman öğrenciler ise daha fazla dayanamadı. Okulda gelenek haline gelen ve İslami değerlerin ayak altına alındığı etkinliği basan o öğrenciler, büyük tepki gösterdi.

“Müslüman öğrenciler tepki gösterdi”, [Takvim](#), 13.05.2022

Bu haberlerde karşıtlık öğrencilerin inançları üzerinden kuruldu. “Müslüman öğrenciler”, “Dini hassasiyeti olan öğrenciler” vurguları metinlere yansdı.